ઇન્દર સભા

ઊર્ફે

ગુલફાંમો સબ્જ઼પરી.

નાટક દો બાબકા.

વાસ્તે ગીરોહે વીકટોરીયા નાટકકે,

તસ્નીફ કિયા,

આગા હુસન મુતખલ્લુસ બ અમાંનત

ઔર

દોબારા છાપકે ઇજ઼હાર કીયા વાસ્તે ખાસો આંમકે,

માલેકાંને

ગીરોહે વીકટોરીયા નાટકકે હુકમસે,

દી. લખમીદાસ ઔર કુંપને

જ઼બાંને ઊરદુ બ હુર્ફે ગુજ઼રાતી.

બએત.

અંદર જમીકે ઇશ્ક હુએ ઇશ્ક આસમાનમે,

કુછ ઇશ્કકે સીવા નહીં કૌનો મકાંનમે.

મુમ્બઈ,

ફ્રોટ પ્રીંટીંગ પ્રેસ, નાં૦ ૧, પારસી બજાર સ્ત્રીટ,

સેમ્યુઅલ હાઇમને છાપા હયે.

કીંમત ચાર આને.

ઇન્દર સભા
ઉર્દૂ
ગુલફાંમો સબ્ઝ પરી.

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

બાબ.

[આરામ ફરમાએ હુવે નજર આના શાહાજાદે ગુલફાંમકા બાંમ પર, આના સબ્ઝપરીકા બરાએ સએર આદમજાદોંકે મુલ્કમે, ઔર આશક હોના શાહાજાદે ગુલફાંમ પર.]

સબ્ઝપરી—મોરે બાંકે સાંવરીયા ઓ સૈયાં મોરા,
તુને મોરા મન હર લીના.—મોરે.
ચાંદસા મુખડા, મૃગ જૈસી અંખીયાં,
લાગી મોરી નજરીયાં ઓ સૈયાં મોરા.—મોરે.
બલ બલ જાવું, ઉઠવા મંગવાવું,
જાનું તોરી કદરીયાં, ઓ સૈયાં મોરા.—મોરે.

[સબ્ઝપરીકા વાસ્તે નીશાનકે અપના છલ્લા નીકાલ કર ગુલફાંમકો પહેનાના.]

કલ્યાંન—ઠુંમરી.

છલ્લા હમારા યે યાદ રખના,
યે યાદ રખના. યે પાસ રખના.—છલ્લા.
ચુન ચુન કલીયાં, મએં સેજ બીછાવું,
ઓ સોનેવાલે, સો જાનેવાલે, મજા લેનેવાલે,
યે યાદ રખનાં.— છલ્લા.

[રવાંના હોના સબ્ઝપરીકા ગુલફાંમકે હાતોંકો ચુમ કર.]

બાબ પહેલા—પરદા દુસરા.

જંગલ.

[આના ઇન્દરકા બરાએ સએર.]

કહ્યાં ન.

ઇન્દર——રાજા હું મએં કૌમકા ઔર ઇન્દર મેરા નામ,
બીન પરીયોંકે દીદકે નહીં મુઝે આરામ.
સુનોરે મેરે દેવરે દીલકો નહીં કરાર,

[દાખેલ હોના લાલ દેવ ઔર કાલે દેવકા.]

જલ્દી મેરે વાસ્તે સભા કરો તૈયાર.
તખ્ત બીછાવો ઝગમગા જલ્દીસે ઇસ આંન,
મુઝકો શબ ભર બએઠના માહારીલકે દરમ્યાંન.
મેરા સંગલદીપમે મુલકોં મુલકોં રાજ,
જી મેરા હુએ ચાહતા જલસા દેખું આજ.
લાવો પરીયોંકો મેરી જલ્દી જા કર હાં,
બારી બારી આન કર મુજરા કરે વહાં.

[હોના રવાંના ઇન્દરકા મઅ દેવકે.]

બાબ પહેલા—પરદા તીસરા.

દ ર બા ર.

[ચોબદારો વ દેવ દરબારીયોંકા દસ્ત બસ્તા ખડે રેહેના, સબકા ઇન્દરકી આમદ ગાના.]

ઝીન્ઝોટી—ગઝલ.

જુલવા જો ઉસને દીખાયા.—તર્જ.

સબ——સભામે દોસ્તો ઇન્દરકી આમદ આમદ હુએ,
પરી જમાલોકે અફસરકી આમદ આમદ હુએ.—સભામે.
ખુશીસે ચહેં ચહેં લાઝીમ હુએ સુરતે બુલબુલ,
અબ ઇસ ચમનમે ગુલેતરકી આમદ આમદ હુએ.—સભામે.
ફરોગે હુસ્નસે આંખોંકો અબ કરો રૌશન,
જમીપે મેહેરે મુનવ્વરકી આમદ આમદ હુએ.—સભામે.
ગઝબકા ગાના હુએ, ઔર નાચ હુએ કયાંમતકા,
બાહારે રીતનએ મહેશરકી આમદ આમદ હુએ.—સભામે.

[આના રાજા ઇન્દરકા, ઔર તખ્તપર રૌનક અફરોજ હોના, સબકા બ દસ્તુર મઆમુલકે પુખરાજપરીકી આમદ ગાનાં.]

કાફી—ગઝલ.

સબ—માહરૂખીલે રાજામે પુખરાજ પરી આતી હુએ,
સારે માઅશુકોંકી સરતાજ પરી આતી હુએ.—માહરૂખીલે.
જીસકા સાયા ન કભી ખાબમે દેખા હોગા,
આદમીઝાદમે વો આજ પરી આતી હુએ.—માહરૂખીલે.
દોલતે હુસ્નસે હો જાએગા આલમ મઆમુર,
કરને ઈસ બજમમે અબ રાજ પરી આતી હુએ.—માહરૂખીલે.
[આના પુખરાજપરીકા સુરોદો રકસ કરતે હુવે.]

જીલા પીલુ—ગઝલ.

પુખરાજ પરી—
ગાતી હું મએં ઔર નાચ સદા કાંમ હુએ મેરા,
આફાકમે પુખરાજ પરી નામ હુએ મેરા.—ગાતી.
ફંદેસે મેરે કોઈ નીકલને નહીં પાતા,
ઈસ ગુલશને આલમમેં બીછા દાંમ હુએ મેરા.—ગાતી.
મએં લાખકી દો લાખકી પરવા નહીં રખતી,
કારૂંકા ખજાના અજી ઈનઆમ હુએ મેરા.—ગાતી.
કહેતે હુએં જેહાંમે જીસે ઈનસાં ગુલો સુમ્બુલ,
વો રૂખ હુએ વો ગેસુએ સીઆહ ફાંમ હુએ મેરા.—ગાતી.
બદમસ્ત મુઝે દેખકે હોતી હુએ ખુદાઈ,
મઆમુર મએ હુસ્નસે ક્યા જાંમ હુએ મેરા.—ગાતી.
[ઈન્દરકા પુખરાજ પરીકો નજદીક
બુલા કર શાબાસી દેના.]

જીલા—પીલુ.

રાજા ઈન્દર દેસમે રહે ઈલાહી શાદ,
જો મુજસી નાચીજકો કીયા સભામે યાદ.
કીયા સભામે યાદ મુઝે રાજાજીને આજ,
દૌલત માલ ખજાનેકી કબ હું મએં મોહતાજ?

જીલા—ઠુંમરી.

આઈ હું સભામેં છાંડકે ઘર, કાહુકી નાંહીં મોહે આજ ખબર—આઈ.
ચેરી હું તોરી મએં રાજા ઈન્દર, રખનાદીન રએંન દયાકી નજર—આઈ.

જીલા—ઠુંમરી.

રૂત આઈ બસંત અજબ બહાર, ખીલે જર્દ ફુલ બરીકે ડાર.—રૂત.
ચોટકો કુસુંમ્બા ફુલે લાગી સરસુ, ફુંકત ચલત ગયું કે બહાર.—રૂત.
હરકે દવારે માલીકા છોડા, ગરવા ડારત ગેંદનકે હાર.—રૂત.

પરજ કાલીંગડા—હોરી.

પા લાગું કર જોરી, સ્યાંમ મોસે ખેલો ન હોરી.—પા.
ગઉવે ચરાવન મએં નીકસી હું, સાસ નનન્દકી ચોરી,
સગરી ચુંદરીયાં ન રંગમે ભીગાવો, ઇતની સુનો બાત મોરી.—સ્યાંમ.
છીન ઝપટ મોરી હાતસે ગાગર, જોરસે બૈયાં મરોરી.
દીલ ધડકત હુએ, સાંસ ચડત હુએ, દેહ કમ્પત ગોરી ગોરી.—સ્યાંમ.

[પુખરાજ પરીકા રકસ કીયેકે બઆદ તખ્તકે નજદીક જા કર આદાબ બજા લાના, રાજા ઇન્દરકા ખુશ હો જાના.]

પરજ કાલીંગડા—ઠુંમરી.

ઇન્દર—

ખુબ રીઝાયા નાચકે ગાકે, પહેલુમે મેરે બએઠ તુ આકે—ખુબ.
ખુશ હુવી તુઝસે માહ્‌ફીલ સારી, અબ હુએ નીલમ પરીકી બારી-ખુબ.

જીલા—ગઝલ.

સબ——સભામે આમદે નીલમપરી હુએ,
સરાસર વો નજાકતસે ભરી હુએ.—સભામે.
સીતારોંકી ઝપક જાતી હુએ આંખે.
વો ઉસકે બરમે મલબુસે જરી હુએ.—સભામે.
ગજબ ગાંનાં હુએ ઔર ઉસકા ચમકના,
કભી જોહરા કભી વો મુશતરી હુએ.—સભામે.
તમામ ઉસકે હુએં આજા શોઅલએ નુર,
શરારત કુટ કર ઉસમે ભરી હુએ.—સભામે.

[આના નીલમપરીકા સુરોદો રકસ કરને હુવે.]

જીલા પીલુ—ગઝલ.

નીલમપરી—

હુરોંકે હોશ ઉડતે હુએં ઉડનેકી શાન પર,
નીલમ પરી હુએ નામ મેરા આસમાન પર.—હુરોંકે.
અલ્લાહોકે કરમસે જમાનેમે હુએ ઉરૂજ,
ઝુકતા હુએ સર ફલકકા મેરે આસ્તાંન પર.—હુરોંકે.
ઇનસાંકી કયા હુએ અસ્લ, કે પુતલા હુએ ખાકકા,
જીન ખેલ જાતે હુએં મેરી ઉલફતમે જાન પર.—હુરોંકે.
નીલમકો ચુમ ચાટકે આખોંપે રખતે હુએં,
સોહરા હુએ મેરા જૌહરીયોંકી દુકાંનપર.—હુરોંકે.

જીલા—પીલું.

મએં ચેરી સરકારકી, ઔર તુમ રાજોંકે રાજ,
ગાનાં મુજ મઆશુકકા સુનો ગૌરસે આજ.
સુનો ગૌરસે આજ મેરા રાજાજી ગાનાં,
નાચકી છલબલ દેખ કર દેખો બતલાના.

કાફી—હોરી.

કાંહાનાકો સમજાવત ન કોઇ,
અંગીયા રંગમે ભીગોઇ, મોરી બીર્જમે પત ખોઇ—કાંહનાકો.
આજ સખી હમ ઘરમા જાકે, પ્રીતકી જાનકો રોઇ,
અબીર ગુલાલ ઉડાવન ખાતર, મોહ આંસુવોંસે ધોઇ,
મદન માટીમે મીલોઇ— કાંહનાકો.

[નીલમપરીકા દસ્તબસ્તા ખડી રેહેના ઇન્દરકા
ઉસકે નાચો ગાનેપર મરહબા કહેના.]

જીલા—ઠુંમરી.

ઇન્દર—
દીખા ચુકી તુ કરતબ સારે, પહેલુમે અબ બએઠ હમારે.—દીખા.
ઇસ સભામે તુને નામ, અબ હુએ લાલ પરીકા કામ.—દીખા.

દેસ—ગજલ.

સબ—
સભામે લાલ પરીકી સવારી આતી હુએ,
જમાને રંગ અબ ઇન્દરકી પ્યારી આતી હુએ.—સભામે.
શફકમે આએગા ઝુરમટ નજર સીતારોંકા,
પહેનકે સુર્ખ વો પોશાક ભારી આતી હુએ.—સભામે
[આના લાલપરીકા નાઝો અંદાજસે.]

જીલા પીલુ—ગજલ.

લાલપરી—
ઇનસાંકા કામ હુસ્નપે મેરે તમામ હુએ,
જોડા હુએ સુર્ખ લાલ પરી મેરા નામ હુએ.—ઇનસાંકા.
યાકુત જરખરીદ હુએ સરકારકા મેરે,
નૌકર અકીક લાઅલે બદખશાં ગુલામ હુએ.—ઇનસાંકા.
આશકકો કત્લ કરતી હું અબરૂકી તેગસે,
દીન રાત મુજકો ખુન બહાંનેસે કામ હુએ.—ઇનસાંકા.
પોશાક મેરી સુર્ખ હુએ, મુખડા હુએ ચાંદસા,
દેખો શફકમે રાતકો માહે તમામ હુએ.—ઇનસાંકા.

ઝીલા પીલું—ઠુંમરી.

બએઠીથી મએં કાહે જેડા પહેને લાલ,
યાંહાં ખુલા કર આપને બડહા દીયા એકબાલ.
બડહા દીયા એકબાલ કે યાંહાં મુજરો ખુલવાયા,
સમા સભાકા આજ બહોત દીન બઆદ દીખલાયા.

દેસ—ઠુંમરી.

મોરે જોબનમે હએં લાલ જડે, બહોત ખરે એ માહારાજા—મોરે.
કાહુ મુંગા કાહુ ચુની કહત હએ, પરબનવાલોંપર ગાજ પડે,
બરોત ખરે એ માહારાજા.— મોરે.

કાફી—હોરી.

લાજ રખ લે શ્યાંમ હમારી, મએં ચેરી હું તેહારી,
જરા દે સમઝ કર ગારી—લાજ.
અબીર ગુલાલ ન મુખપર ડારો, ના મારો પીચકારી,
આધી દેહ સબ દેખ પડેગી, સારી ભીંગાવો ન સારી,
કહેગે લોગ મતવારી.—લાજ.

[ધુન હોરીકી સુન કર રાજા ઇન્દરકા ખુશ હો કર મરહબા કહેના.]

પીલું—ઠુંમરી.

ઇન્દર—

કાટી રાત મજેહમે સારી, બએઠ મેરે પહેલુમે પ્યારી.—કાટી.
બહોત લડાઇ તુને જાન, અબ હએ સબ્જપરીકા ધ્યાંન.—કાટી.

બેહાગ—ગઝલ.

સબ—

આતી નએ અંદાજસે અબ સબ્જ પરી હએ,
લબ સુર્ખ હએ, પર સબ્જ હએં, પોશાક હરી હએ.—આતી.
ફીરોજા ઉસે દેખકે ખા જાતા હએ હીરા,
ચેહરેમે જમરૂદસે સીવા જીલ્વગરી હએ.—આતી.
હંસતા હએ જમરૂદપ સદા ધાંની દુપટ્ટા,
કયા હુસ્નકે એકબાલસે સબ્જેકો ચરી હએ.—આતી.

[આંના સબ્જપરીકા નાજો અંદાજસે રક્સકરતે હુવે.]

ઝીલા—ગઝલ.

સબ્જપરી—

મઆમુર હું શોખીસે શરારતસે ભરી હું,
ધાંની મેરી પોશાક હએ, મએં સબ્જપરી હું—મઆમુર.

ક્યા અસલ હુએ સબ્જેકી મેરે હુસ્નકે આગે?
ફ્એરોજેસી ખુશ રંગ. જમરૂદસે ખરી હું.—મઆમુર.
લે લેતી હું દીલ, આંખ ફરીશ્તોંસે મીલા કર,
ઈનસાં હુએ બલા કયા? મએં નહીં જીનસે ડરી હું.—મઆમુર.
શોઅ્લા હુએ, ભભુકા હુએ, ગજબ હુએ મેરા ગુસ્સા,
જલ જાએ પરીજાદ જો મએં ગમે જરી હું.—મઆમુર.
જીન્દા ન રહેગા મુઝે સુન લેગા જો રાજા,
શાહેજાદએ ગુલફામકી સુરત પ મરી હું.—મઆમુર.
વો શમ્અ મએં, પરવાંનાં હું, વો સર્વ, મએં કુમ્રી.
વો ગુલ હુએ જહાંમે, મએં નસીમે સહરી હું.—મુઆમુર.

[સબ્જપરીકે ગાનેકી ધુનસે રાજા ઇન્દરપર
નીન્દકા ગલબા હોના.]

જીલા—પીલું.

રાજાજી તો સો ગયે દીયા ન કુછ ઈનઆમ,
જાતી હું મએં બાગમે યાંહાં મેરા કયા કામ?

[જાના સબ્જપરીકા કાલે દેવકો ઈશારેસે બુલા કર.]

બાબ પહેલા—પરદા ચૌઠા.

રાસ્તા.

[વારીદ હોના સબ્જપરીકા મઅ કાલે દેવકે.]

જીલા—પીલું.

સબ્જપરી—સુનરે કાલે દેવરે તુ મેરી એક બાત,
આતીથી રાજાકે ઘર આજકી મએં રાત.
શાહેજાદા એક બાંમ પર સોતાથા નાદાંન,
જોબન ઉસકા દેખ કર નીકલી મેરી જાન.
ઉતરી અપને તખ્તસે તીર કલેજે ખાએ,
સોતાથા વો બેખબર હાત પાંવું ફએલાએ.
સુરત ઉસકી દેખકર દીલસે ગયા કરાર,
મુંહ પર મુંહ મએંને રખા, કીયા ખુબસા પ્યાર.
દીલ મેરા લગતા નહી માહફીલકે દરમ્યાંન,
કાલેબ મેરા હએ યાંહાં, વહાં હએ મેરી જાંન.
ઉસકો ગર તુ લાએ ઉઠાકર જલ્દી યાર,
લોંડી મએં હો જાઉંગી તેરી બે તકરાર.

કાલા દેવ——ઘરમેં રાજાકે હુએ તુ પરીયોંકી સરદાર,
તુજસે કર શકતા નહીં હરગેજ મએં ઈનકાર.
તેરી ખાતીર હુએ મુજે સબસેં થાંહાં સીવા,
પતા ખતા મએઆશુકકા લાવું અભી ઉઠા.

સબ્જપરી——જા તુ સંગલદીપસે અખતર નગરમે હાં?
સોતા હુએ એક માહરૂ લાલ મહેલ પર વહાં.
છલ્લા મએં દે આઈ હું અપના ઉસે નીશાંન,
સબ્જ નગુંકા આપસે તુ ઉસકો પએછાંન.

[આદાબ બજા કર કાલેદેવકા જાના, ઓર
ફીલફોર શાહજાદે ગુલફાંમકો છપરખટકે
સાત સોયા હુવા લે આના.]

કાલા દેવ——લાયા શાહજાદેકો મએં જા કર હીંદુસ્તાંન,
તુ અપને મએઆશુકકો અએ સબ્જપરી પએછાંન.

[જાના કાલે દેવકા.]

સબ્જપરી——યેહી શાહજાદા હુએ મેરા યે હુએ મેરી જાન,
યેહી મેરા દીલદાર હુએ ઈસ પર મએ કુરબાંન.
સોતે હો કયા બેખબર છોડકે ઘરબાર?
આંખે ખોલો લાડલે નીન્દસે હો હુશીયાર.

[સબ્જપરીકા શાહજાદે ગુલફાંમકો જગા કર
છુપ જાના, શાહજાદે ગુલફાંમકા અપનેકો
ગએર જગેમે પાનેસે હએરતમે આના.]

ભએરવી—ગજલ.

ગુલફાંમ——ઘરસે યહાં કોન ખુદાકે લીયે લાયા મુઝકો!
કીસ સીતમગારને સોતેસે જગાયા મુઝકો?
હકને કયા ખ્વાબે પરેશાં યે દેખાયા મુઝકો!
નજર આતા હુએ ન અપના, ન પરાયા મુઝકો!
બસમે જાલીમકે મુજે છોડ દીયા હાએ! ગજબ;
ઢુંડને કોઈ પરસ્તાંમે ન આયા મુઝકો?
હએફ! સદ હએફ! કીસીને ખબર લી મેરી!
કયા અજીજોને મેરે દીલસે ભુલાયા મુઝકો?
નીન્દસે આંખ કીસીકી ન ખુલી કોઠે પર,
ઉઠકે મુજકે ન ચુંગલસે છોડાયા મુઝકો.

ના દમે મર્ગ અબ ઉમ્મેદ રેહાઈકી નહીં,
કીસ બલામે મેરે અલ્લાહા ફસાયા મુઝકો?
મુખલસીકી કોઈ તદબીર બતાદો ઉસ્તાદ,
હુએ બહોત ગરદીશે કીસમતને સતાયા મુઝકો.
[ગુલફાંમકા ગએર મકાનકો દેખ ઔરભી ઘભરાંના.]

બેહાગ—ઠુંમરી.

મુઝે કૌન ઘરસે લાયા યાહાં, બતાવો યે કીસકા હુએ મકાં?—મુઝે.
સબ બીછડે કોઈ સંગ ન સાથી, અઝીઝોંકો અપને પાવું કહાં?—બતાવો.
દીલકા કીસકો હાલ સુનાઉં, સર પર મેરે બાપ ન મા.—બતાવો.
ઘર જાનેકી આસ નહીં હુએ, પડી કીસ મુસીબતમે મેરી જાં—બતાવો.
ફસ ગએ હમ જાલીમકે ફંદે, કોઈ ઉસતાદસે કહીયો હાં?—બતાવો.
[સબ્જપરીકા બાહેર આના, ગુલફાંમકા ઘબરાનાં.]

ખમાંચ.

સબ્જપરી—દેખો તુમ મેરી તરફ ઘરકા લો મત નાંમ.
લૌંડી મુઝકો જાન કર કરો યાંહાં આરામ.
જો હોના થા સો હો ચુકા જાને દો બસ ખએર.
ચલો, ફીરો, ખાવ, પીવો, કરો બાગકી સએર.
બતલાવ અપના હુઓ નસબ ઔર તુમ અપના નામ,
રેહતે હો કીસ કાંમમે, હુએગા કહાં મુકામ?

ઝીલા—પીલુ.

ગુલફાંમ——ખીલવતમે મએં રેહતા હું, ઔર અએશ હુએ મેરા કામ.
શાહજાદા હું હીન્દકા, નામ મેરા ગુલફામ.
તુ ઔરત હુએ કીસ કૌમકી, અપના નામ બતા?
દોનો શાનો પર તેરે નીકલા હુએ યે કયા?
સબ્જપરી—કૌમકી હુંગી મએં પરી, સમઝ ન તું હુએવાંન,
યે દોનો પર હુએ મેરે અએ મુરખ નાદાંન.
રેહતી હું મએં કાફમે, સબ્જ પરી હુએ નામ,
રાજા ઈન્દરકે વહાં નાચ મેરા હુએ કાંમ.
ગુલફાંમ——જલ્દી યે બતલા મુઝે દીલકો હુએ વસવાસ,
મેરા આના કીસ તરહ હુવા હુએ તેરે પાસ?
સબ્જપરી—તુજ પર મએં આશક હુવી ચલતે ચલતે રાહ,
ઉઠા મંગાવાંયા યાહાં તુઝે ભેજકે દેવ સીઆહ.
[દેવકો નામ સુન કર ગુલફાંમકા ઘબરાના, સબ્જપરીકા મનાના.]

ભઐરવી—મસનવી.

સરપે આંખોપે કલેજેપ બીઠાવું તુઝકો,
આ મેરે પાસ ગલેસે મઐં લગાવું તુઝકો.
દીલો જાંસે મુઝે ભાતી હુએ અદાએં તેરી,
પાસ લા ચાંદસા મુંહ લું મઐં બલાએં તેરી.
લેટ પેહેલુમે મેરે ઘરકો મઐં આબાદ કરૂં.

ગુલફામ——વસલકી તેરી કસમ ઘરમે હુએ ખાના મુઝકો.
ન ખબરદાર અભી હાત લગાના મુઝકો.
મુઝકો નાદાં ન સમઝ, દુર હો, દાનાં હું મઐં,
કૌમકી તુ જો પરી હુએ તો સીયાંનાં હું મઐં,
બેસવા તુઝસી જમાંનેમે ન હોગી છીનહાર,
આપ બદનામ હુવી, મુઝસે છોડાયા ઘર બાર,
ભેજ કર દેવ મુઝે ખીંચ બુલાયા તુને,
આદમીજાદકો ફંદેમે ફસાયા તુને.

કાફી—મસનવી.

સબજપરી——જીન્દગીકા હુએ મજા એસી મુલાકાતોંમે,
ચોંચલે મુઝસે બધારો ન જરી બાતોંમે.
શુક્ર અલ્લાહકા કર લડ ગઈ કીસમત તેરી,
યક બ યક મુઝસી પરીકો હુવી ઉલફત તેરી.
તુઝકો દીવાને નહીં શર્મ જરી આતી હુએ,
દેખ પચતાએગા મેરા જો બુરા દીલ હોગા,
વસલ તુઝકો ન પરીકા કભી હોગા.

ગુલફામ.——ઘરકે છુટનેકા હુએ ગમ આહો ફોગાં કરતા હું,
વસ્લકા વાઅદા મઐં ઈસ શર્તસે હાં, કરતા હું.
સુની ઇન્દરકી સભા મઐંને કહાંનીમે હુએ,
ઉસકા અરમાન મુઝે જેશો જવાંનીમે હુએ.
ઔર જલસેકા તો હાં, હીંદમેભી ચરચા હુએ,
નાચ પરીયોંકા કભી મઐંને નહી દેખા હુએ.
સાત અપને મુઝે લે ચલકે વો જલસા દીખલા,
રાજા ઇન્દરકે અખાડેકા તમાશા દીખલા.

સમેર મએં તેરે ગમ વહાંકા જો એક બાર કરૂં.
છતેજ ફેર ન કભી વરસકા ઇનકાર કરૂં.
ઉમ્ર ભર પાસસે તેરે ન કહીં જાવું મએં.
જો કહે તુ ઉસે આંખોંસે બજા લાવું મએં.

ગઝલ—પીલુ.

સબ્જપરી—ઐસી બાતોંકા જબાંપર નહીં લાના અબસ,
જાન આફતમેં નહીં મુફ્ત ફસાના અબસ.
દેતા ઇન્દરકે અખાડેપ અબસ જાન હુએ તુ.
સખ્ત બે અકલ હુએ દીવાના હુએ નાદાન હુએ તુ.
ઐસી ના સમેરકી ઇન્સાન નહીં ચલતે હુએં,
વહાં મેરી જાન પરીજાદકે પર જલતે હુએં.
આફત આ જાએગી તુઝપર અરે એક આનકે બીચ.
આદમીજાદકા ક્યા કામ પરસ્તાનકે બીચ!
કોઈ રાજાકો ખબર જાકે લગા દેવેગા,
ફૂંક દેગા વો મુઝે, તુઝકો જલા દેવેગા.
ન જલાએગા તો આફતમેં ફસાએગા તુઝે.
કએદ કરકે વો કુવે બીચ ઝુકાએગા તુઝે.
ગુલફામ—મએં ન માનુંગા, ન માનુંગા કભી બાત તેરી,
કાંમ કીસ રોજકે આએગી મુલાકાત તેરી!
બાત જો અક્લ થી, મએં અક્લસે પએછાન ગયા.
બાઅસ ઇનકારકા જાની મેરા દીલ જાન ગયા.
તુ ડરતી દેવકી ખીદમતમેં વહાં આતી હુએ,
ઇસ લીયે મુઝકો સભામેં નહીં લે જાતી હુએ.
સબ્જપરી—બાત હરગેઝ યે જબાંસે ન નીકાલો સાહેબ.
હોશમેં આવો, જરા મુંહકો સમ્ભાલો સાહેબ.
દેવસે મુઝકો બુરા કામ જો કરના હોતા,
આદમીજાદ પ કીસ વાસ્તે મરના હોતા!
મએં પરી હોકે, ઔર ઐસે પ ફીદા જાન કરૂં!
એટી ચોટી પ મુવે દેવકો કુરબાન કરૂં.
ગુલફામ—દીલ હરએક શખ્સકા ફંદેમેં ફસાતી હુએ તુ,
અએ પરી કયું મુઝે બાતોંમેં ઉડાતી હુએ તુ!

સુબ્હો હોતી હુએ મેરી જાન કોઈ આનકે બીચ,
ભએરવી મુઝકો સુના ચલકે પરસ્તાનકે બીચ.
વહાં ન લે જાએગી તો જીસે ગુજર જાવુંગા,
આપ મએં અપના ગલા કાટકે મર જાવુંગા.

સબ્જપરી—મુફ્ત કી યાર ખરાબ અપની જવાંની તુને,
હાએ અફ્સોસ! મેરી બાત ન માની તુને?
અબ મીલેગા ન અઝીઝોસે ન મા બાપસે તુ,
શેરકે મુંહમે મેરી જાન ચલા આપસે તું.
થક ગએ હોંટ, કહાં તક અરે સમઝાવું મએં,
ચલ અખાડા તુઝે ઈન્દરકા દીખા લાવું મએં.

ગુલફામ—કીસ તરહ ચલને પ તૈયાર મેરી જાન હું મએં!
તુ પરીઝાદ હુએ ચાલાક, ઔર ઈનસાન હું મએં.
ઉડકે તું જાએગી એક પલમે પરસ્તાનકે બીચ,
હાત મલેલાકે મએં રહે જાવુંગા અરમાનકે બીચ.
કોઈ ઊડ ચલનેકા તદબીર બતાદે મુઝકો,
પર કીસી દેવકે તુ નોચકે લાદે મુઝકો.

સબ્જપરી—બહેકી બાતે ન કરો હોશમે આવો જાની,
ન પરીઝાદકો એપરકે ઉડાવો જાની.

[સબ્જપરીકા એક તાલી બજાનેસે મહેલકા જગ્ગલ હો જાના, ઔર એક હવાઈ તખ્તકા નજર આના.]

થાંમ લો પાયા મેરે તખ્તકા અબ હાથસે તુમ,
છુટ જાંના ન કહીં રાહમે પર સાથસે તુમ,
મુઝસે વહાં જાકે કોઈ બાત ન કહેના સાહેબ.
પીછે પીછે મેરે તુમ નાચમે રહેના શાહેબ.
ગાકે ઔર નાચકે બુત સબકો બનાં દુંગી મએં,
તુમકો લે જાકે દરખ્તોંમે છીપા દુંગી મએં.
કીસી આફતમે એકાએક અગર આનાં જાંની,
યાદ રખના કે મુઝે ભુલ ન જાના જાની.

[સબ્જપરીકા તખ્તપર બએઠના, ગુલફામકા તખ્તકાપએર પકડ કર લટકના, તખ્તકા આસમાનપર ઊડના.]

તમામ હુવા બાબ પહેલા.

બાબ દુસરા—પરદા પહેલા.

દરબાર.

[ઇન્દરકા મય દરબારીયોંકે તખ્ત પર બયઠે હુવે નજર આંના, સબજપરીકા આન કર ગુલફામકો છીપાના]

જીલા—ઠુંમરી.

સબજપરી—

સભામે બુલવાકે મુઝે આપ કીયા આરામ,
આઇ હું મયેં ફેર યાંહાં કરને અપના કામ.—સભામે.
કરને અપનાં કામ યાંહાં ફેર મયે, હું આઇ,
ઠુમ્રી, છંદ, ગજલકી જીમે ધુન હુએ સમાઇ.—સભામે.

પરજ—ઠુંમરી.

મોરી અંખીયાં ફરકન લાગી, કાંહાં ગયો યાર, કીધર ગઇ સખીયાં.
અંખીયાં.
દેહ કંકત હુએ, જીયા તરપત હુએ પ્રીત લગાકે મગન હુમ ચખીયા.
અંખીયાં.
નયેંનનમે દીલદાર બસત હુએ, યે અંખીયાં આલમાંસર રખીયાં.
અંખીયાં.

[લાલ દેવકા આતશે ગુસ્સેસે મુંહસે ભભુકા. છોડતે હુવે ગુલફામકો આમદકી શીકાયત કરતે હુવે આના.]

મસનવી.

લાલ દેવ——માહારાજકો હુકુ રયે શાદ કામ
નઇ અર્જ હુએ આજ કરતા ગુલામ.
મયેં આતાથા ઇસ દમ ચમનકી હવા,
હકીકત વો દેખીકે હોશ ઊડ ગયા.
શાજર હુએ પુરાંના જો શમશાદકા.
ગુજર હુએ વહાં આદમીજાદકા.
નહીં કરતી અસ્લા મેરી અકલ કામ,
વો ઇનસાન હુએ, યાકે માહે તમામ.
ઊસે કૌન લાયા યાંહાં અપને સાત,
ઇસી ફીકરમે કબસે મલતા હું હાત.
[સબજપરીકા લાલ દેવકો બાજુ લે જા કર સમઝાના.]

પ્રહસ—મસનવી.

સબ્જપરી——ન કર લાલ દેવ ઇસ તરાહકે કલાંમ,
અરે બેમુરવ્વત જબાં અપની થાંમ.
ખુદાકે ગજબસે જરા દીલમેં કાંપ,
ચુગલખોરકે મુંહકો ડસ્તે હય્યેં સાંપ.
પરીઓકી તરફ દેખ આહમક ન બન,
બુરાઇસે બાજ આ બ ફોલે હસન.
કીસીકી બદી તુ ન કર અય્યેબ હય્યે,
કે ઉસકા ખુદા આલેમુલ ગય્યેબ હય્યે.
દીલે આશક ઇસ બાતસે હીલ ગયા.
તુઝે હાય્યે! કમબખ્ત કયા મીલ ગયા?

[ઇન્દરકા પરીયોંસે ગુફતગુ કર કર લાલ દેવકે હાલ દરીયાફત કરના.]

અસાવરી—મસનવી.

ઇન્દર——અરે દેવ તુ હય્યે યે કયા બક રહા?
મેરે બાગમેં કામ ઇનસાંકા કયા?
હુવા કીસ તરહ યાંહાં બશરકા ગુજર,
પરીન્દોંકે દહાશતસે જલતે હય્યેં પર,
કદમ રખ સકે જીનકી કયા જાન હય્યે?
ફરીશતોંકી યાંહાં અકલ હય્યેરાન હય્યે.
કીસી દેવસે આશનાઇ ન હો,
પરી કોઇ સાથ ઉસકે લાઇ ન હો.
ઉસે ખોંચ લા પાસ મેરે શીતાબ,
કે ગુસ્સેસે હય્યે હાલ મેરા ખરાબ.

[લાલ દેવકા આદાબ બજાકર જાના, ઓર ગુલફામકા એક કોનેમે છુપા હુવા પાના.]

મસનવી.

લાલદેવ——બશર હય્યે, કે જીન હય્યે, કે સાયા હય્યે તુ?
પરસ્તાંનમેં કયું કર આયા હય્યે તુ?
ઉઠા આંખ, કર જલ્દ મુઝસે બયાં,
બીઠાયા તુઝે કીસને લા કર યહાં?
ચમનકા કોઇ ગુલકે બુટા હય્યે તુ?
સીતારા વ યા બનકે તુટા હય્યે તુ?

પરી પર જો શએદા તેરા દીલ હુવા,
અખાડેમે ઈંદરકે દાખીલ હુવા ?
મેરે સાત ચલ જલ્દ અએ બેશઊર.
બુલાયા હુએ રાજાને અપની હજુર.
[લાલ દેવકા ગુલફામકો ધકીલકે લે આના.
તમામ માહફીલકા હએરતમે આના]
હુજુરીમે હાજીર હુએ યે શીફ્તે ખુ.
માહરાજ સાહેબ નીગાહ રૂબરૂ.
બજા આપકા હુકમ લાયા ગુલાંમ.
ચમનમે પોહચકર કીયા અપનાં કાંમ.
શાજરકે તલેસે ઊઠાયા ઈસે.
સભાકી તરફ ખીંચ લાયા ઈસે.
ડરા મએં ન કુછ ઈસકી ફરીયાદસે,
જોડા લાયા કમરીકો શમશાદ સે.
સીતમ કીજીયે જો સજાવાર હુએ,
બડા દસ્ત બસ્તા ગુનાહગાર હુએ.

અસાવરી — મસનવી.

ઈન્દર ——અરે કોન હુએ તુ, તેરા ક્યા હુએ નામ !
સભા મેરી કીઈ તુને બરહમ તમાંમ.
તુઝે લાયા યાંહાં કોન અએ બદસીફાત.
બયાં મુઝસે કર જલ્દ યે વારેદાત.
કીયા કસ્દ તુને પરસ્તાંનકા !
ન ખોફ આયા અપની તુઝે જાનકા ?
મેરી સારી માહફીલકી લીઈ આબરૂ,
યાંહાં ઘુસને આયા પરીયોંકો તુ !
બતા હાલ આનેકા અએ દરદનાક,
જલા કર અભી વર્ના કર દુંગા ખાક.

પીલુ—મસનવી.

ગુલફામ.——કહું ક્યા ફલકકા સતાયા હું મએં,
યહાં ખેલ કર જીપે આયા હુ મએં.—કહું.
પરી સબ્જ જો હુએ અખાડેમે યાંહાં,
ઊસીકા હું દીવાનાં મએં નીમજાં.—કહું.

સભાકી સદા ધુંમ સુનતાથા મચ્યેં,
ઈસી શીકમે સરકો ધુનતાથા મચ્યેં.—કહું.
વો આને લગી આજકી શબ જો યાંહાં,
લટક કર હુવા તખ્તસે મચ્યેં રવાં.—કહું.
બલામે પડા યાંહાં ગીરફતાર હું મચ્યેં,
જો ચાહો સજા દો ગુનાહગાર હું મચ્યેં.—કહું.

[ઈન્દરકા સબ્જપરી પર તગ્નેશ કરના.]

બેહાગ—મસનવી.

ઈન્દર——અરી ઓ પરી સબ્જ ઓ બેહયા,
મેરે સામને જલ્દ આ બેસવા.
ચુટી હુએ તેરી જાતો બુનીયાદ પર.
કે આશક હુવી આદમીજાદ પર?
બનાથા અરી તુને ઈનસાંકો યાર?
બ ફ઼ોલે હસનેં સુન તુ અએ નાબકાર,
તેરા રંગ ગમ્નેરતસે ઉડતા નહીં,
તુઝે કયા પરીજાદ જુડતા નહીં?
સભામે લગા લાઈ ઈનસાંકો સાથ,
તેરા અબ ગીરેબાં હુએ ઔર મેરા હાથ.

[ઈન્દરકા સબ્જપરીકો મારને ચાહાના, સબકા બા અદબ અટકાના]

માંડ—ઠુંમરી.

સબ—

રાજાજી ન કરો જુલમ યે, ખતા હુવી બેશક બડી યે.—રાજાજી.
મોહબ્બતકે મારે, હુવા કુસુર, ખતા બખ્શો, રહેમ કરોજી માહરાજા.
ખતા.

[મગ્નારી ચાહાનાં સબ્જપરીકા ઔર ગુલફામકો મલામત કરના]

જીલા—મસનવી.

સબ્જપરી——જફાઓ સીતમકા સજાવાર હું,
હકીકતમે તેરી ગુનાહગાર હું.
અરે કયુ મુઝે વહાં તુજસે કહેતીથી કયા?
ન માના મેરા હાએ તુને કહા.
બલામે પડા આમલી યે ખતા.
મુઝેભી અખાડેમે રૂસવા કીયા.

[ખુદસે] {
કહાં ફેંકે અબ દેખું રાજા તુઝે,
ખુદાકો મેરી જાન સોંપા તુઝે.
જો જીતે હુએ તો ફેરભી મીલ જાએંગે,
નહીં તો કીયેકી સજા પાએંગે.
}

બ્રહુનસ—મસનવી.

રાન્દરે———અરે દેવ કર કૈદ બેદાદકા,
પકડ હાથ ઈસ આદમીજાદકા.
કુવા વો જો હુએ કાફમે પુર ખતર,
અભી ઉસમે જા કર ઈસે કએદ કર.
પરી સબ્જ હુએ જો વાંહપે ખડી,
ખતા કીઈ હુએ ઉસ બેસવાને બડી.
સો તું નોંચ કર ઉસકે પર ઔર બાલ,
અખાડેસે મેરે અભી દે નીકાલ.
ઉડાતી ફીરે ખાક યે કુ બ કુ,
ન આએ હમારે કભી રૂ બ રૂ.
[લાલ દેવકા ગુલફાંમકો ગીરફતાર કરના]

બાબ દુસરા—પરદા દુસરા.

જંગલ.

બ્રહુન્સ—ગઝલ.

ચમને કુચએ જાનાંસે—તર્જ.

ગએબી આવાજ—

જોગન આતી હુએ પગ બનકે પરસ્તાંનકે બીચ,
સુરમન હુએ હાથોમેં, મુંદ્રે પડે હુએ કાનકે બીચ.—જોગન.
સીર પ એંડવા હુએ રખી, મુંહપ રમાઇ હુએ ભભુત,
સએલીયાં ડાલી હુએ ગરદનમે ગીરેબાનકે બીચ.—જોગન.
ચાલ મતવાલી હુએ, આંખે હુએં મએ ઈશ્કસે લાલ,
મસ્ત શાહજાદએ ગુલફામક હુએ ધ્યાનકે બીચ.—જોગન.
કહીં ગુલફાંમકા કોસોં નહીં મીલતા હુએ પતા,
ખાક ઉડાતી હુઈ ફીરતી હુએ બયાબાનકે બીચ.—જોગન.
[આના સબ્જપરીકા ફકીરાના લીબાસમે, યાદમે ગુલફાંમકે.]

ભઐરવી—ઠુંમરી.

સબ્જપરી.—

મઐંતો શાહુજાદેકો ઢુંડન ચલીયાં,
આગ ભભુત જોગન બન મલીયા, છાંન ફીરી સબ ગલીયાં.-મઐંતો.
જો જાનત હુઐ, ડગર નહીં આવત, હુમ મહેલોંસી ચલીયાં.-મઐંતો.
લટ છટકાકે ભેસ બનાકે, દેસ બ દેસ નીકલીયાં.-મઐંતો.
ત્રીસ ભીકસ ગયો. પાવું ભુલસ ગયો, ધુપમે બન બન જલીયાં-મઐંતો.
તન કુમલા ગયો મુખ મુરઝા ગયો, જેસે ગુલાબકી કલીયાંરે.-મઐંતો.
[જાના જોગનકા ધુંઅકી મસ્તીમેં મગન હો કર.]

આબ દુસરા—પરદા તીસરા.

ઘેહુરા જંગલ.

[એક કુવેમેંસે ગુલફાંમકા ગીરીયા વ જારીકા આવાજકા આના.]

ભઐરવી—ગજલ.

ગુલફાંમ.——મરતા હું તેરે હીજરમે અઐ યાર ખબર લે,
અબ જાનસેં જાતા હુઐ યે બીમાર ખબર લે.-મરતા હું.
બાજારે વફા ગર્મ હુઐ અઐ યુસુફે સાની,
દીલ બેચતા હુઐ તેરા ખરીદદાર ખબર લે.-મરતા હું.
આંખે હુઐં લગી દરસે, દીખા શકલ ખુદારા,
સર ફોડ રહા હું પસે દીવાર ખબર લે.-મરતા હું.

આબ દુસરા—પરદા ચોથા.

જંગલ.

[આના સબ્જપરીકા ફીરાકે યારમેં સર પટકતે હુવી.]

પીલુ લાવની.

સબ્જપરી—

કામ નહીં તેરા હુઐ યાંહાં પ્રાન,ચલ નીકલ છોડ મકાન યાંહાંસે,
નીકસરે તુ જાન.—કામ.
ભડકત શોથલે પ્રેમકે, રાખ હુવા બદન. તન મન સારા જલ ચુકા,
નઐંન પડત અગન,
ઉસકે પહેલુમેં અઐ મેરી જાન— ચલ નીકલ.

કાટું ચોચ પપૈયરા, તા પર છીડકું નોન, પી મેરા, મએં પીવડી,
તુ પી કહેસો કૌન.
ગઈ કુમ્હેલ તેરી હુવા એ શાંન— ચલ નીકલ.

[કાલે દેવકા આના, ઔર જોગનકા ગાના સુન
કર રાજા ઈન્દરકો ખબર કરનેકો જાના.]

ભુલ ગએ હુએં હુમ ધરમ, ભુલ ગએ ઈમાંન,
પુંજત હુએ વો મુરતકો હુમ ભવા જીનકે ફમાંન,
તડપ રહી આ મીલ અએ મેરી જાન.—ચલ નીકલ.
ગમમે શામકે તડપ રહી, ગમમે હુવી બેધ્યાંન,
ગમમે જીસ ગુલફામકેહી રહેતી હું હરઆંન.
ખબર નહીં લેતા હુએ મેરી જાન.—ચલ નીકલ.

આથ દુસરા—પરદા પાંચવા.

દ ર બા ર.

[કાલે દેવકા આન કર સબ્જપરીકે ગાને વ
નાચનેકી ખબર કરના.]

આસાવરી—મસનવી.

કાલાદેવ——ખુદા રાજાજીકો રખે શાદમાંન.
જો હો જાત બખશી તો ખોલુ જબાંન.
પરસ્તાંનમે જોગન એક આઈ હુએ,
ખલાયકે સબ જીસકી તમાશાઈ હુએ.
વો હુએ નાચતી ગાતી ઈસ આનસે,
કે જીન સદકે હોતે હુએ સૌ જાનસે.
ગજબ ભએરવીકી હરએક તાન હુએ,
ખુદાઈકા દીલ જીસપે કુરબાન હુએ.
મલી હુએ. ભભુત ઔર અફશાં ચુની,
ન દેખી હુએ જોગન ન ઐસી સુની.
ઈન્દર——ન કર દેર અએ દેવ બહરે ખુદા,
અખાડેમે મેરે ઊસે જલ્દ લા.
મએં દેખું વો જોગન હુએ કીસ શાનકી,
પરી હુએ વો, યા કીસ્મ ઈનસાનકી.
કીસી દેવ જીનકી સતાઈ ન હો,
મેરે પાસ ફરીયાદ લાઈ ન હો.
[કાલે દેવકા આદાબ બજા કર જાના.]

આઠ કુસરા—પરદા છઠ્ઠા.

જંગલ.

[હાલે પરેશાનીમે આના સબ્જપરીકા.]

જીલા પીલુ—ગજલ.

સબ્જપરી—

રૂહ બદનમે હુએ તપાં, છીકો હુએ કલસે બેકલી,
જહદ ખબર લો હમદમો જાન હુએ ફીરાકમે ચલી.—રૂહ.
બાદે સબાજોજો સુબ્હો દમ બાગમે નાજસે ચલી,
નખ્લ નેહાલ હો ગએ ફુલ ગઈ કલી કલી.—રૂહ.
સાયેકી તરહ ખાત બડા, ચેહરા યે સાફ ઉતર ગયા,
આયા જવાલ યાર પર, હુસ્નકી દો પહર ઢલી.—રૂહ.
મએંને શબે ફીરાકમે કીઈ જો એક આહે? આતશીં,
શબ્બાકા જીસ્મ ફુંક ગયા, કહેને લગી જલી જલી.—રૂહ.
તેરી ભવોંમે બલ પડા, કત્લ હુવી મએં તેગસે,
તેરી ઉધર પલક હીલી, મુજપે ઈધર છુરી ચલી.—રૂહ.

[આના કાલે દેવકા સબ્જપરીકો બુલાનેકે લીયે.]

આસાવરી—મસનવી.

કાલાદેવ——અરી જોગન અબ દીલમે હો અપને શાદ.
કીયા હુએ તુઝે રાજા ઈન્દરને યાદ.
કીસીસે તેરા સુન લીયા હુએ જો હાલ,
મુલાકાતકા શૌક ઉસે હુએ કમાલ.
મેરા દેર કરના ઉસે શાક હુએ,
તેરે નાચ ગાનેકા મુસ્તાક હુએ.
મુરાદ અબ તેરે દીલકી બર આએગી,
જો માગેગી વો આજ માલ જાએગી.
ન ફેર ઉમ્ર ભર તું કરેગી સવાલ,
વો એકદમમે કર દેગા તુઝકો નેહાલ.

સબ્જપરી——યે બાતેં ન લાના જબાં પર કભી,
ફકીરોંસે અચ્છી નહીં દીલલગી.
બડા વો મેરા દેનેવાલા હુવા,
ખુશામદસે મુંહ તેરા કાલા હુવા.

ફકીરોંકો દોલતકી પરવા નહીં,
યાંહાં હરકે અફજાલસે કયા નહીં?
જો ગાનેકા રાજા તલપગાર હુએ,
તો યાંહાં કીસકો ચલનેમે ઈન્કાર હુએ.
તબીઅત મુખાતીબ અગર પાવુંગી,
જો આતા હુએ મુઝકો સુના આવુંગી.
[જાના સબજપરીકા મઅ કાલે દેવકે.]

બાબ દુસરા—પરદા સાતવા.

દરબાર.

[દાખેલ હોના કાલે દેવકા સબજપરીકો લે કર.]

આસાવરી—મસનવી.

કાલાદેવ——મહારાજ કીજે ઈધર અપ નીગાહ,
યે જોગન હુએ હાજર બહાલે તબાહ.
મીલા કીસ ખરાબીસે ઈસકા નીશાં,
હુવા મએં પરસ્તામે હર સુ રવાં.
બહોત જહદ ખીદમતમે આયા હું મએં,
અખાડેમે જોગનકો લાયા હું મએં.
અજબ ખુશ ગુલુ હુએ વ જોહરા જબી,
ઊડાતી હુએ જંગ્ગલમે કયા ભએરવી.
હરએક તાનપર લોટ જાતા હુએ જી,
સુના હોગા ગાંનાં ન એસા કભી.

બહેન્સ—મસનવી.

ઈન્દર——અરી જોગન અએ દર્દકી મુબતીલા!
ફકીરેંકા કયું ભેસ તુને લીયા?
પીદા કીસ પ હુએ, કીસ પ શએદા હુએ તુ?
કોઈ આદમી હુએ, પરી યા હુએ તુ?
ક્હાંસે યાંહાં તેરા આના હુવા?
કે મુસ્તાકે સારા જમાંના હુવા,
કીસે ઢુંડતી ફીરતી હુએ કુ બ કુ?
ઊડાતી હુએ કયું ખાક જંગ્ગલકી તુ?
[illegible]——મહારાજ પુછો ન જોગનકા હાલ,
ફકીરેંકા દીલ દર્દસે હુએ નીઢાલ.

મેરા મુઝસે મઆશુક હુએ છુટ ગયા.
મેરા રાજ ઇસ દેસમે લુટ ગયા.
યાંહાં ઢુંડને ઉસકો આઇ હું મએં,
બીરોગેન હું ગમકી સતાઇ હું મએં.
સુનાતી હું ગાના જો હુએ મુઝકો યાદ,
અજબ કયા જો ગીલ જાએ દીલકી મુરાદ.
અગર રાગસે ગએર હો દીલકા હાલ,
ન જોગનકી રદ કીજીયેગા સવાલ.

ભએરવી—ઠુમરી.

કાંહાં ગયો શાહજાદા જાની પ્યારી, દીલ તડપેરે હમારા.- કાંહાં.
વાકા પતા કહીં લાગત નાંહી, ઢુંડ ફીરી બન સારા—કાંહાં.
બીન જાંનીકે ઇન નએનમે, રએન દીન અંધીયારા.—કાંહાં.
કુઇયાંમે જેસે સુખે મછરીયાં તરપત હોગા બીચારા.—કાંહાં.
[સબ્જપરીકા રફેરો ગાંના સુન કર ઇન્દરકા અપને ગલેકા હાર દેના, સબ્જપરીકા નામન્જુર કરના.

જીલા પીલુ—ઠુંમરી.

રાજાજી મોહે હારકી ગરજ નાહીરે,
જરકે લીયે ન જોગન હુવી, સતાવો તુમ કાંહે હમારા જી.—રાજાજી.
ગુજર ગઇ ઘડી ઘડી, ગુજરે દીન ઔર સાલ,
અબ તક મુરાદ આઇ ન બર જીસ્સે હુવા યે હાલ—હારકી.
[રાજા ઇન્દરકા સબ્જપરીકો કોલ દેના, સબ્જપરીકા ખુશ હો કર જોગીકા પેસ નીકલ કર રાજે બીનહાંની કહેના, આહલે માહફીલકા દંગ હો જાના.]

ભએરવી—ગઝલ.

હોતા હુએ કોઇ આનમે અબ કાંમ હમારા,
ઇનઆમમે દીજે હમે ગુલફાંમ હમારા.—હોતા.
અબ આહાસે યુસુફકો નીકલવાવો હમારે,
ઘુટતા હુએ અંધેરેમે દીલઆરામ હમારા.—હોતા.
આશકને તેરે માગ લીયા રાજાસે તુઝકો,
દે આએ કોઇ ઉસકો યે પએગામ હમારા.—હો—
આજાએ અગર યારતો છાતીસે લગા લું,
સીનેમે તપાં હુએ દીલે નાકામ હમારા

...લકા છુટેંગે મજા ખંદકમે યે ખોફ,
.જસે બહેતર હુવા અંજામ હમારા.—હોતા.
...ઈયે શાહુજાદેકો અબ દેર ન કીજીયે,
1 આપકા હો ખંદકમે ઔર કાંમ હમારા.—હોતા.

[રાજા ઈન્દરકા ખુશ હો જાના, ઔર ગુલફાંમકો કએદસે રેહા કરનેકો લાલદેવકો ફરમાનાં.]

આસાવરી—મસનવી.

..અરે લાલ દેવ ઇસ તરફ જલ્દ આ,
ખડા મુઝકો જોગનને ધોકા દીયા.
બનાવટકી થી સારી જાદુગરી,
નહીં આદમી સબ્જ હુએ યે પરી.
...સે જરકી ખ્વાહીશ ન યાંહાં લાઈથી,
...ડાને ગીરફતાગકો આઈથી.
નીકાલ અબ કુવેસે તુ ગુલફાંમકો,
...ાલે કર ઇસ નેક અંજામકો.

[લાલ દેવકા જાના ઔર ફીલફૌર ગુલફામકો લે આના, ગુલફાંમકા સબ્જપરીકો દેખ કર શરમાંના.]

ભઍરવી—ગઝલ.

સબ્જપરી—

..દુર થા હીજ કયામત થી જુદાઇ તેરી,
મેરે ખાલેકને મુઝે શકલ દીખલાઇ તેરી.—ફદુર.

ગુલફામ—

ખાક હુએ મુંહપે મલી, ખાલ હુએ સરકે બીખરે,
આહ ! ઈસ ઇશ્કને કયા શકલ બનાઈ તેરી.—ફદુર.

સબ્જપરી—

મુઝપ હોનાથા જો કુચ્છ હોગયા ઉસકા નહીં ગમ,
હો ગઈ કએદે મુસીબતસે રેહાઈ તેરી.—ફદુર.

ગુલફાંમ—

..રે હાથ લગા તુ મેરે ફંદેમે ફસી,
..બ હુવા, ઉમ્મેદ બર આઈ તેરી.—ફદુર.

સબ્જપરી.

હુઈ તમન્ના યે મેરે દીલમેં કે અબ હુબ તલક,
ફજલસે ઉસતાદસે દેખું ન જુદાઈ તેરી.—કહર.

[ઇન્દરકા ગુલફામો સબ્જપરીકા હાથ મીલાના, ઓર માહફીલકા મુબારકબાદીકા ગાના ગાના]

ભઐરવી --ગજલ.

સબ

શાદીએ જુલવએ ગુલફામ મુબારક હોવે,
અયશો ઇશરતકા સરંજામ મુબારક હોવે.--શાદીએ.
બાઅદ મુદ્દતકે હુસાનોંકો નસીબા જાગા,
ફેરો રાહતપે અબ આરામ મુબારક હોવે.—શાદીએ.
પી ચુકે ખુને જીગર દીલમે જો ભર ભરકે,
શરબતે વસ્લકા અબ જામ મુબારક હોવે.— શાદીએ
તખ્તપર હમકો મુબારક હો જહાંમે ફીરના
અબ્રેકો ગરદીશે અયામ મુબારક હોવે શાદીએ.
હુર જન્નતકી મુબારક હો, ફલકકો, તારે,
બાગકો ગુલ, હમે ગુલફામ મુબારક હોવે.—શાદીએ.

તમામ શુદ.

પૃથ્વીની પ્રદક્ષિણા

અને

દુનીઆનાં નામીચા શેહેરો અને અદભુત કુદરતી
વાળા મુલકો બાતેની મીં૦ હાજી સુલેમાન શાહ મહંમદ

[૧૮૮૬-૮૭ તથા ૧૮૯૩-૯૪ અને ૯૫ ના સાલમાં

મુસાફરીની નોંધો.

(ખાસ વેલાતથી મંગાવેલા સંખ્યાબંધ ચિત્રો સહીત
"એવી એક નથી માનવા જોગ અને આશ્ચર્ય
"મુસાફરની મુસાફરીથી અને તેના "પૃથ્વીની પ્રદક્ષિણા
"મોટાં અને દલદાર પુસ્તકથી આપણી આંખો આગળ
"આપણું નિર્માણ ઠીએ. કે જેને માટે મીં૦ સુલેમાન
"સાહેબની આપીએ તેટલી થોડી છે. આ પુસ્તકમાં વીલાયત
"ખરચ કરીને મંગાવેલાં ચીત્રો આવ્યાં છે. આવું એ
"પ્રગટ કરવામાં જે સઘળો ખરચ કરીને મી૦ સુલેમાન શાહે
"ગુજરાતી પ્રજાની એક મોટી સેવા બજાવી છે એમ કહેવામાં
"અતિશયોક્તિ નથી કેમકે આખાં ગુજરાતી સાહીત્યમાં કુ
"મુસાફરીનું આવું પુસ્તક અમે એક જાણતા નથી."
રાસ્ત ગોફતાર તથા સત્ય પ્રકાશ. તા૦ ૧૨મી જુલાઈ
કીમત રૂ ૪).

ઉનકલ્વીઝોટનો અતી રમુજી કીસ્સો.

આખી દુનીઆમાં અતી રમુજી ...વાળામાં કિસ્સા
ડાનક્વીઝોટનો ... ... થયો છે ...
તેમાં તરજુમો થયો છે. ... ...
જેટલું મોટું થયું છે અને તેમાં ... ...
... ... રૂ. ૪

... ... કંપની.

... ... અને પ્રગટ કરનાર પારસીઓ.